

Aby psi mohli pomáhat

Simulace návštěvy u postiženého

Komondor a canisterapie

Projít se dvěma pasteveckými psy devíti náročnými zkouškami zaměřenými na canisterapii a aktivity se psem je heroický výkon. Zvláště uvážíme-li, že typickými vlastnostmi pro komondora jsou podle standardu nedůvěřivost a podezřívavost vůči cizím osobám a neochvějná statečnost při obraně. „Dva komondoři na canisterapeutických zkouškách?“ znělo z udivených úst těch absolventů semináře, kteří plemeno poznali. Bylo tomu tak.

Vyplnění závazné přihlášky na canisterapeutické zkoušky a příjezdu do Hradiska v Rožnově pod Radhoštěm, kde se poslední květnový víkend konaly, předcházela ovšem několikaletá práce s tímto vzácným pasteveckým plemenem. Nejdůležitější je povaha psa, kterého chcete k této práci využít. Náš výběr padl na dva z naší šestičlenné psí smečky - Achilla Varpus a Astagis Histori Hímes (Axu). Oba mají sebevědomé a vyrovnané povahy, což je zásadní a ovlivňuje to jejich reakce na nečekané podněty vůči cizím lidem i zvířatům. Jsou dokonale socializováni. Achill vesměs úspěšně absolvoval téměř šedesát výstav, účastil se akcí pořádaných chovatelským klubem

v zemi původu. S oběma psy jsme navštěvovali kynologické cvičiště a absolvovali výcvik podle národního zkušebního řádu. Tím vším jsme formovali jejich

Achill se snaží zachovat klid uprostřed hloučky

povahu i reakce v cizím prostředí. Naši psi však byli středem pozornosti i ve svém teritoriu, když jsme v průběhu let uvítali v naší chovatelské stanici mnoho zájemců o toto plemeno.

Pes lékem na deprivaci

Nejvýraznějším podnětem pro absolvování canisterapeutické zkoušky s oběma psy byla manželova práce. Jako psycholog působí v Ústavu sociální péče v Hrabyni a Dětském domově se školou v Těrlicku. I přes sebelepší péči zaměstnanců způsobuje ústavní zařízení klientům v menší nebo větší míře sociální a citovou deprivaci. A právě pes dokáže prolomit ztrátu sociálních kontaktů, pomůže navázat daleko důvěrnější vztah klienta s psychologem a dokáže navodit pocity štěstí a radosti.

Canisterapeutické zkoušky

Jak dalece je ke canisterapii konkrétní pes vhodný, testovala porota při canisterapeutických zkouškách, které se skládají celkem z devíti částí. Samotným zkouškám předcházela odborný seminář o canisterapii a aktivitách se psem.

My jsme zkoušky absolvovali pod společeností Podané ruce se sídlem ve Frýdku-Místku a Podkrkonoší. Stěžejními úkoly této organizace jsou canisterapie a osobní asistence. O výklad a styl přínosného semináře se postaraly předsedkyně společnosti Helena Fejkusová a Mgr. Olga Mičulková. Obě mají s touto prací dlouholeté zkušenosti a přednášku obohatily o diapozitivy z navštěvovaných zařízení. Následující den přišly na řadu zkoušky, které posuzovala pětičlenná porota.

Aby majitel se psem úspěšně prošli všemi devíti body, musí být tým sehraný a měl by působit klidně a přesvědčivě.

Od majitele se očekávají dobré komunikační schopnosti, od psa přátelský přístup k lidem - u klientů musí za všech okolností budít důvěru. Zkoušky testují psychickou odolnost psa a jeho reakce, které nesmějí být bázlivé ani agresivní.

Pokud psodod se psem úspěšně projdou všemi devíti body, získávají certifikát o absolvování zkoušek, který je platný po dobu dvou let.

Po uplynutí této doby mohou psodod i pes zkoušky opakovat. Pokud pes v jakékoli části během zkoušek neuspěje, získává namísto kladného hodnocení v podobě známky A a B známku C. V takovém případě může zkoušku opakovat po šesti měsících nebo po roce. V případě nežádoucí reakce (známka D) je pes okamžitě diskvalifikován a zkoušku již nemůže opakovat.

Kontrola poslušnosti

Hodnotí se při ní celková ovladatelnost psa a součástí jsou cviky sedni, lehni, přivolání a dlouhodobé odložení. Jde především o provedení a projev psa. Povelů lze opakovat třikrát a pro odložení je stanoven časový limit minimálně dvacet vteřin. Psovod se psem mohou tyto povelů obohatit dalšími zvládnutými cviky a naopak nemusí dodržovat způsob provedení, jaký se vyžaduje ve sportovní kynologii.

Setkání s rozhodčím

Prověřuje kontaktnost psa a jeho citlivost. Psovod vede psa na volně prověšeném vodítku a psa by v průběhu zkoušky neměl ovlivňovat. Zkoušející přistoupí ke psu, osloví ho, pohladí po hlavě, podrbe za ušima, zkontroluje chrup, popláca na předhrudí a postupně mu zvedne přední nohy. Pohmatem projede celé tělo včetně ocasu. Na závěr psa obejmě, malého psa vezme do náruče. Ve všech uvedených bodech postupuje rozhodčí důkladně, ale s ohledem na to, že se se psem ještě dobře nezná. V případě našich komondorů, zkoušející nejen prohmatala tělo, ale také zatahala za drey na různých částech těla.

Kontrola dráždivosti a útlumu

Rozhodčí se snaží psa, který je na volno, rozvádět přiměřeným způsobem, který si sám zvolí (hází mu balonek apod.; v případě, že pes hru odmítá, může použít pamlsek na odvedení pozornosti od psovoda). Na pokyn poroty musí psovod hru ukončit a psa přivolat k sobě. Při této zkoušce si naši komondori počínali oproti ostatním psům trochu po svém. Bylo obtížné upoutat jejich pozornost. Nejenže komondor není typický aportér, má také omezený lovecký pud, a tudíž ho házený balonek nezajímá. Neláká jej ani hra s cizí osobou bez pána. Nakonec se přece jen nechali oba „podplatit“ a za pamlsek se od nás vzdálili natolik, abychom je mohli regulérně přivolat. Počet povelů a způsob přivolání psa není omezený, avšak pes musí přiběhnout od pokynu rozhodčího a být upoután na vodítko do pětadvaceti vteřin.

Reakce na cizí psy a hlouček lidí

Ty mají naši psi dostatečně natrénované z výstav. Hlouček se sedmnácti psy a psovody nikoho nevyvedl z míry. Potom psovod se psem procházeli pohybující se skupinkou nejméně pěti lidí, kteří se spolu přátelsky baví. Jeden z lidí má v ruce deštník, který znenadání otevře. Druhý má berle, které upustí. Všichni lidé si postupně psa pohladí. Psovod se psem na vodít-

ku dlouhém minimálně 1,5 m obejde skupinku a poté projde přímo mezi lidmi. Vodítko musí být prověšeno, psovod nesmí psa tahat či násilím držet za vodítko nebo obojek ve skupince. Ke psu přichází jedna osoba po čtyřech a pohladí ho. Všechny požadované úkony se provádějí za pohybu. V další fázi osoby v hloučku začnou křičet a hlasitě se smát, přetahují se o berle, jedna osoba naznačuje útok deštníkem na psa. Psovod může psa pouze chválit či jinak podporovat.

Pes nesmí běžící osobu pronásledovat a nesmí negativně reagovat na hluk. Během zkoušek vede psovod psa na vodítku dlouhém alespoň 1,5 metru. Kolem nich probíhá člověk, za ním další, který v blízkosti psa upadne a upustí tašku s plastovými láhvemi nebo plechovkami. Pes se nesmí zachovat bázlivě nebo naopak agresivně a chňapnout po tašce. Psovod během celého bodu zkoušky nesmí svého psa ovlivňovat povelů ani posunky.

Kontrola psychické stability psa

Ověřuje, jak si bude pes počínat, nemá-li ve své blízkosti ani na dohled psovoda. Pes je bez jakéhokoli povelů psovoda přivázán k úvazu vodítkem dlouhým 1,5 metru. Psovod se vzdálí mimo dohled psa. Poté se skupinka lidí prochází pomalou chůzí kolem psa.

Ke canisterapii patří i dokonalé přivolání

Důkladná prohlídka, již si pes musí nechat líbit i od cizích lidí

Jak pes zareaguje na nečekaně se pohybujícího člověka?

Reakce na invalidní vozík

Osoba na invalidním vozíku přijíždí ke psovodovi se psem, naváže přátelský rozhovor, psa pohladí a obejmě kolem krku (pevnější sevření nesmí psovi vadit), malého pejska vezme na klín a dá mu pamlsek (pes jej může, ale nemusí přijmout). Pes nesmí projevit žádný náznak nevole nebo agresivity. Malí psi jsou posazeni osobě na vozíku na klín. Během celého bodu je přítomna osoba v bílém plášti. V tomto bodě se hodnotí také práce psovoda s „klientem“.

Simulace návštěvy u postiženého

Zkoušející si lehne na deku a majitel k němu přivede psa (pokud to jde, psa převalí na bok, ale pes může i ležet). Zkoušející se snaží napodobit polohování: obejmě psa, a pokud jde o většího psa, jemně si na něj položí hlavu, položí mu přes bok nohu, neustále psa hladí, jemně ho může zatahat za ucho apod. Během celého bodu je přítomna osoba v bílém plášti. Psovod si však musí být vědom toho, že při práci především s dětmi nebo postiženými klienty mohou nastat nečekané situace. Proto musí svého psa dobře znát a odhadnout jeho chování předem. Pes musí být pro klienty za jakýchkoli situací naprosto bezpečný. Získání osvědčení o absolvování povahových testů canisterapeutického psa na dva roky nám udělalo obrovskou radost. Absolvování zkoušek s oběma psy však dokázalo, že vyrovnaná povaha u komondora není žádnou výjimkou. V současné době pracujeme s našimi psy jako canisterapeutické týmy v Ústavu sociální péče v Hrabyni. Naše práce nás těší a naplňuje. Rozdáváme radost lidem, kteří mají život těžší z důvodu tělesného postižení.

Karin Mikolášová

Více si o naší práci, můžete přečíst na www.komondor.cz